A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2005. június 30. *

A C-165/03. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Landgericht Stuttgart (Németország) a Bírósághoz 2003. április 10-én érkezett 2003. április 7-i határozatával terjesztett elő az előtte

Mathias Längst

kérelme alapján indított,

a **SABU Schuh & Marketing GmbH,**

a **Präsident des Landgerichts Stuttgart**

és

a **Bezirksrevisor des Landgerichts Stuttgart**

* Az eljárás nyelve: német.

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök, R. Schintgen (előadó) és J. Makarczyk bírák,

főtanácsnok: A. Tizzano,
hivatalvezető: M.-F. Contet főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. november 25-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

— M. Längst személyesen,

— a Präsident des Landgerichts Stuttgart képviseletében K. Ehmann, meghatalmazotti minőségben,

— a Bezirksrevisor des Landgerichts Stuttgart képviseletében G. Firnau Bezirksrevisor,

— a német kormány képviseletében W.-D. Plessing, meghatalmazotti minőségben,

— a spanyol kormány képviseletében E. Braquehais Conesa, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében R. Lyal és K. Gross, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2005. január 18-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az 1985. június 10-i 85/303/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 156., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 122. o.)

módosított, a tőkeemelést terhelő közvetett adókról szóló, 1969. július 17-i 69/335/EGK tanácsi irányelv (HL L 249., 25. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 11. o.) (a továbbiakban: irányelv) értelmezésére irányul.

2 A kérelmet M. Längst, az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart (stuttgarti legfelsőbb tartományi törvényszéki körzet) területén tevékenykedő köztisztviselő közjegyző kérelmére, egy általa kiállított költségszámlára vonatkozó eljárás keretein belül terjesztették elő, melyet szolgálati elöljárójának, a stuttgarti tartományi törvényszék elnökének (Präsident des Landgerichts Stuttgart) utasítására indított.

Jogi háttér

A közösségi jog

3 A 69/335 irányelv, mint annak első preambulumbekezdéséből kitűnik, a szabad tőkemozgás előmozdítására irányul, és a szabad mozgást úgy tekinti, mint a hazai piacéhoz hasonló jellemzőkkel bíró gazdasági unió elérésének egyik lényeges feltételét.

4 Ezen irányelv hatodik preambulumbekezdése szerint a társaságok tőkéjének megadóztatását illetően e célhoz az szükséges, hogy a tagállamokban az addig kivetett közvetett adókat eltöröljék, és helyettük olyan adót vezessenek be, amelyet a

közös piac területén csak egyszer és minden tagállamban egyenlő mértékben vetnek ki.

5 Ugyanezen irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A következő ügyletek tartoznak a tőkeilleték alá:

a) egy tőketársaság alapítása;

b) egy nem tőketársaságnak minősülő társaság, egyesület vagy jogi személy átalakulása tőketársasággá;

c) egy tőketársaság tőkéjének emelése bármilyen jellegű vagyoni hozzájárulással;

d) egy tőketársaság vagyonának növelése bármilyen jellegű vagyoni hozzájárulással, amely nem a társaság tőkéjéből vagy vagyonából való részesedés ellenében történik, hanem ugyanolyan jogok fejében, mint amilyenekkel a tagok (részvényesek) rendelkeznek [...];

[...]."

6 A 69/335 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének e)–h) pontja előírja, hogy egyaránt a tőkeilleték alá tartozik a tőketársaság tényleges ügyviteli központjának vagy létesítő okirat szerinti székhelyének harmadik országból valamely tagállamba, illetve valamely tagállamból egy másik tagállamba történő áthelyezése.

7 Az irányelv 4. cikkének (2) bekezdése azokat a különböző műveleteket sorolja fel, amelyek a tőkeilleték alá tartozhatnak.

8 Ugyanezen irányelv előírja a tőkeilletékhez vagy az értékpapírra kivetett adóhoz hasonló jellemzőkkel rendelkező más közvetett adók eltörlését, mivel ezek fenntartása — amint azt az irányelv utolsó preambulumbekezdésében kifejti — meghiúsíthatná az irányelv céljainak elérését. Ezeket az adónemeket, amelyek kivetése tilos, a 69/335 irányelv 10. cikke sorolja fel, amely szerint:

„A tőkeilletéktől eltekintve, a tagállamok nem számíthatnak fel semmilyen adót vagy illetéket a nyereségszerzési céllal működő társaságoknak, egyesületeknek vagy jogi személyeknek:

a) a 4. cikkben említett ügyletek tekintetében;

b) a 4. cikkben említett ügyletek keretében a hozzájárulások, hitelek vagy szolgáltatások teljesítése tekintetében [helyesen: a 4. cikkben említett ügyletekhez kapcsolódó hozzájárulások, hitelek és szolgáltatások tekintetében];

c) nyilvántartásba vétel vagy más alaki követelmény tekintetében, amelyre egy nyereségszerzési céllal működő társaságnak, egyesületnek vagy jogi személynek van szüksége a jogi forma alapján a tevékenység gyakorlásának megkezdése előtt [helyesen: nyilvántartásba vétel vagy más alaki követelmény tekintetében, amelyet a nyereségszerzési céllal működő társaság, egyesület vagy jogi személy számára jogi formája alapján a tevékenység gyakorlásának előfeltételeként írhatnak elő]."

9 A 69/335 irányelv 11. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok semmilyen adót nem vetnek ki, amely

a) értéktőzsdei megjelenéssel, kibocsátással, jegyzésre engedélyezéssel függ össze, s amely a piacon elérhetővé vagy forgalomképessé teszi a részvényeket és más hasonló jellegű értékpapírokat, vagy az ilyen értékpapírokat megtestesítő bizonyítványokat, függetlenül a kibocsátótól;

b) hitel, beleértve az államkötvényeket, amelyet adóssághelevelek vagy más forgalomképes értékpapírok kibocsátásával vesznek fel, függetlenül a kibo-

csátótól, vagy a kapcsolódó formai követelményektől; vagy amely értéktőzsdei megjelenéssel, kibocsátással, jegyzésre engedélyezéssel függ össze, amely műveletek a piacon elérhetővé vagy kereskedelemre alkalmassá teszik az ilyen adósságleveleket vagy más forgalomképes értékpapírokat."

10 Az irányelv 12. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„A 10. és 11. cikktől függetlenül, a tagállamok kivethetik a következőket:

a) illetékek értékpapírok átruházására, átalánydíjas formában vagy másként;

[...]

e) díjak és hasonlók útján fizetendő illetékek [helyesen: a díjakhoz hasonló jellegű illetékek];

[...]."

A nemzeti jog

11 Az korlátolt felelősségű társaságokról szóló, 1892. április 20-i törvénynek (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung) (RGBl. 477. o.) az alapügy idején irányadó szövegének 2. és azt követő §-ai, valamint 53. §-ának (2) bekezdése szerint a korlátolt felelősségű társaság tagjainak a társasági szerződés módosítására irányuló határozatát közjegyzői okiratba kell foglalni.

12 Az 1961. február 24-i szövetségi közjegyzői rendtartásnak (Bundesnotarordnung) (BGBl. I. 1961., 98. o.) az alapügy idején irányadó szövegének (a továbbiakban: BNotO) a nemperes eljárásokról szóló, 1975. február 12-i tartományi törvény (Landesgesetz über die freiwillige Gerichtsbarkeit) (GBl. 116. o.) 3. §-a (2) bekezdésével együtt olvasott 116. §-ából következik, hogy az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén a jogügyletek közokiratba foglalását nemcsak köztisztviselő, hanem szabadfoglalkozású közjegyzők is végezhetik.

13 A közjegyzők által érvényesített díj mértékét a nemperes eljárások költségeiről szóló, 1957. július 26-i szövetségi törvénynek ([Bundes-]Gesetz über die Kosten in Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit [Kostenordnung], BGBl. I 1957., 960. o.) az alapügyben irányadó szövege (a továbbiakban: KostO) állapítja meg. Ezek a díjak egységesen alkalmazandók Németország egész területén, és egyaránt érvényesülnek a szabadfoglalkozású, valamint a köztisztviselő közjegyzők esetében.

14 A Stuttgart Oberlandesgerichtsbezirk területén tevékenykedő köztisztviselő közjegyzők előre meghatározott illetményt kapnak, amelyet ugyanolyan feltételek

szerint állapítanak meg, mint a Land egyéb hivatalnokaiét; ehhez a rögzített illetményhez egy változó összeg járul, amely az általuk beszedett díjak egy részének felel meg. Mindazonáltal — az Oberlandesgerichtsbezirk Karlsruhe területén tevékenykedő köztisztviselő közjegyzőkkel ellentétben — ők saját maguk a fizetésre kötelezettek részéről esedékes díjak hitelezői. Ezen díjaknak csupán az átalányrészét kötelesek befizetni a tartományi kincstárba. Ez utóbbi kizárólag akkor jogosult arra, hogy maga szedje be a díjat, ha a fizetési felszólítás ellenére sem kerül sor a behajtásra.

15 A KostO 156. §-ának (1) bekezdése szerint a költségszámítással, beleértve a fizetési kötelezettséggel és a végrehajtási záradék megadásával összefüggő kifogásokat, a közjegyző székhelyének körzete szerinti Landgericht előtt, panasz formájában kell érvényesíteni. Határozatának meghozatala előtt e Landgericht köteles meghallgatni a feleket és a közjegyző szolgálati elöljáróját. Ha a fizetésre kötelezett a közjegyzővel szemben kifogásolja a költségszámítást, a közjegyző kérheti, hogy a nevezett Landgericht határozzon az ügyben.

16 A KostO 156. §-ának (6) bekezdése előírja, hogy szolgálati elöljárója minden esetben utasíthatja a közjegyzőt, hogy a Landgericht határozatát kérje, valamint arra, hogy a Landgericht határozata ellen további panaszt emeljen Az e tárgyban meghozott bírósági határozat a költségszámítás emelését is elrendelheti.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

17 Köztisztviselő közjegyzőként M. Längst a SABU Schuch & Marketing GmbH (a továbbiakban: SABU) vonatkozásában hozott határozatokat foglalt közjegyzői

okiratba. Erre vonatkozó költségeit 2892,46 euróról szóló költségszámításban állapította meg (a továbbiakban: költségszámítás).

18 A közjegyzői okiratba foglalandó jogügyletek az alábbiak voltak: üzletrészek összevonása, a törzstőke és a társaság üzletrészei értékének euróra történő átszámítása, a társaság törzstőkéjének a társaság eszközeiből való felemelése, valamint a társaság névváltoztatása.

19 A költségszámítás szerint a SABU-nak ezen jogügyletek közjegyzői okiratba foglalásáért 2493,50 euro díjat és költséget, plusz forgalmi adót kell fizetnie. Ezek a költségek magukban foglalják az összesen 484 007 euro után számított, a tőkeemelés és a társasági szerződés módosítása alapján járó, 1584 euróban megállapított, úgynevezett „határozati díjat". Ezen összegből az állam 1183,83 euróra, a közjegyző pedig 400,17 euróra jogosult.

20 A Präsident des Landgerichts Stuttgart — feltételezve, hogy a Bíróság C-264/00. sz. Gründerzentrum-ügyben 2002. március 21-én hozott végzése (EBHT 2002., I-3333. o.), amely az Oberlandesgerichtsbezirk Karlsruhe területén tevékenykedő köztisztviselőkre vonatkozott, az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén tevékenykedő köztisztviselő közjegyzőkre is érvényes — azt az álláspontot képviseli, hogy a tőkeemelésre és a társasági szerződés módosítására vonatkozó költségek tekintetében ez a költségszámítás ellentétes a 69/335 irányelvvel. Ezért utasította M. Längstet, hogy a KostO 156. §-a (6) bekezdésének megfelelően keresse meg a Landgericht Stuttgartot, hogy az határozzon a kérdéses költségszámítás jogszerűségéről, továbbá felszólította, hogy az említett költségszámítást csökkentse 1465,66 euróra.

21 M. Längst eleget tett ennek az utasításnak, és megkereste a Landgericht Stuttgartot. E bíróság előtt kifejtette, hogy a költségszámítás jogos, és hogy a KostO és a BNotO megakadályozták abban, hogy a díjakat a Präsident des Landgerichts Stuttgart által kívánt összegre csökkentse. Egyebekben pedig a Gründerzentrum-ügyben hozott, fent hivatkozott végzés nem alkalmazható az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén tevékenykedő köztisztviselő közjegyzőkre.

22 A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén tevékenykedő köztisztviselő közjegyzők jogállása két pontban különbözik azon köztisztviselő közjegyzők jogállásától, akikre a fent hivatkozott Gründerzentrum-ügyben hozott végzés vonatkozik. Egyrészt ebben az Oberlandesgerichtsbezirkben nemcsak köztisztviselő, hanem szabadfoglalkozású közjegyzőket is igénybe lehet venni, tehát a vonatkozó díjak nem feltétlenül áramlanak a Landhoz. Másrészt a díjjogosultság rendszerének szabályozása is különböző, és ez igazolja az eltérő megoldást. Az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén – az Oberlandesgerichtsbezirk Karlsruhe területétől eltérően — a közjegyző a kivetendő díjak hitelezője. Kizárólag akkor juttat átalányrészt a tartományi kincstárnak, ha a vonatkozó díjakat már beszedte. A tartományi kincstár csak kivételes esetekben hajthatja be közvetlenül e díjakat.

23 E körülmények között a Landgericht Stuttgart felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) A módosított 69/335 irányelv hatálya alá tartozó jogügylettel összefüggésben a köztisztviselő közjegyző által beszedett díjak adónak minősülnek-e ezen irányelv értelmében a Land Baden-Württemberg (Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart)

württembergi részében fennállóhoz hasonló rendszerben, amelynek keretében — a [...] Günderzenturm-ügyben hozott [fent hivatkozott] végzés alapjául szolgáló tényállástól eltérően — a közjegyzői tevékenységet köztisztviselő és szabadfoglalkozású közjegyzők végezhetik, akik saját maguk az általuk beszedett díjak hitelezői, eltekintve attól, hogy a köztisztviselő közjegyzők a Land egyik törvénye alapján e díjak átalányrészét kötelesek kifizetni az államnak, amely foglalkoztatja őket, és amely ezt a bevételt a saját kiadásainak finanszírozására használja fel?

2) Igenlő válasz esetén elkerülik-e a szóban forgó díjak a 69/335 irányelv értelmében vett adóként való minősítést akkor, ha az állam lemond a számára járó részesedés követeléséről, és felhagy azon tartományi rendelkezés alkalmazásával, amely szerint a díjak egy részét ki kell fizetni számára?"

A Bíróság hatásköréről

24 M. Längst és a Bezirkrevisor des Landgerichts Stuttgart kétségeiket fejezik ki a Bíróság azon hatáskörét illetően, hogy az EK 234. cikk alapján olyan előzetes döntéshozatal iránti kérelemről határozzon, amelyet a KostO 156. §-ának (6) bekezdése szerint valamely köztisztviselő közjegyző által a szolgálati elöljárójának utasítására kezdeményezett eljárás keretein belül nyújtottak be. Véleményük szerint a Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján nem minősül peres eljárásnak az az eljárás, amelyben a kérdést előterjesztő bíróságnak határoznia kell (a C-111/94. sz., Job Centre ügyben 1995. október 19-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-3361. o.], valamint a C-447/00. sz. Holto-ügyben 2002. január 22-én hozott végzés [EBHT 2002., I-735. o.]). Ugyanezen ítélkezési gyakorlat szerint a Landgericht Stuttgartnak nem tényleges jogvita tekintetében kell határoznia.

25 E tekintetben utalni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 234. cikkből az következik, hogy a nemzeti bíróságok csak akkor kereshetik meg a Bíróságot, ha eljárás van előttük folyamatban, és ha igazságszolgáltatási jellegű határozat meghozatalára irányuló eljárás keretében kell határozatot hozniuk (lásd különösen a 138/80. sz. Borker-ügyben 1980. június 18-án hozott végzés [EBHT 1980., 1975. o.] 4. pontját, a 318/85. sz. Greis Unterweger-ügyben 1986. március 5-én hozott végzés [EBHT 1986., 955. o.] 4. pontját és a Holto-ügyben hozott, fent hivatkozott végzés 17. pontját).

26 Az irányadó nemzeti jogszabályokból és a kérdést előterjesztő bíróság által a Bíróság megkeresésére adott pontosításokból kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás során valamennyi érdekelt felet meghallgatták, és hogy a meghozandó határozattal egy jogvitát kell eldönteni. Ezenkívül e határozat hatálya kiterjed mind a költségszámítás tárgyát képező díj hitelezőjére, mind pedig annak adósára, és valamennyi érdekelt féllel szemben jogerőre emelkedik, amennyiben az Oberlandesgericht Stuttgart előtt egyikük sem fellebbez ellene; ez esetben a fellebbezést kizárólag jogkérdésre alapozhatják, és a fellebbezést a kérdést előterjesztő bíróságnak jóvá kell hagynia.

27 E jellemzők figyelembevételével nem fogadható el azon álláspont, hogy az alapeljárásban nincs folyamatban jogvita a kérdést előterjesztő bíróság előtt, és hogy az általa meghozandó határozatnak nincs igazságszolgáltatási jellege.

28 Ezért meg kell állapítani, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a Landgericht Stuttgart által a 2003. április 7-i, előzetes döntéshozatalra utaló határozattal előterjesztett kérdések megválaszolására.

A második kérdés elfogadhatóságáról

29 Azokban az észrevételekben, amelyeket az alapeljárás felei, a német és a spanyol kormány valamint az Európai Közösségek Bizottsága nyújtottak be, megkérdőjelezték a második kérdés elfogadhatóságát, annak hipotetikus jellege miatt. A Land még nem mondott le a kérdéses díjak őt megillető részének beszedéséről, ezért — szerintük — a második kérdés még meg nem valósult jogi helyzetre vonatkozik.

30 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 234. cikkben meghatározott eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek keretében az előbbi az utóbbiak számára a közösségi jog értelmezését nyújtja, amelyre a nemzeti bíróságoknak az előttük folyamatban lévő ügyek eldöntéséhez van szüksége. (lásd különösen a C-83/91. sz. Meilicke-ügyben 1992. július 16-án hozott ítélet [EBHT 1992., I-4871. o.] 22. pontját és a C-380/01. sz. Schneider-ügyben 2004. február 5-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-1389. o.] 20. pontját).

31 Ezen együttműködés keretében kizárólag a jogvitában eljáró, a meghozandó bírósági határozatért felelősséget viselő nemzeti bíróságra tartozik, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje az előzetes döntéshozatalnak az ítélethozatalhoz való szükségességét, valamint a Bíróság elé terjesztett kérdéseinek a relevanciáját. Tehát ha az előterjesztett kérdések a közösségi jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság alapvetően köteles határozni róluk.

32 A Bíróság mindazonáltal azt is kimondta, hogy a Bíróság feladata áttekinteni azokat a feltételeket, amelyek mellett a nemzeti bíróság hozzá fordult, annak érdekében, hogy megvizsgálja hatáskörének fennállását. Csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéséről való határozathozatalt, ha a közösségi jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az eléje terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (a Schneider-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 22. pontja).

33 Az együttműködés szelleme ugyanis, amelyben az előzetes döntéshozatali eljárást le kell folytatni, magában foglalja, hogy a nemzeti bíróság a maga részéről figyelemmel van a Bíróságra ruházott feladatra, amely a tagállamok igazságszolgáltatásához való hozzájárulást jelent, és nem pedig általános vagy hipotetikus kérdésekről való jogi véleménynyilvánítást (a Schneider-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 23. pontja).

34 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből és a német kormány által a Bírósághoz benyújtott nyilatkozatokból kitűnik, hogy noha tervezik a kérdéses nemzeti jogszabályok megváltoztatását, amelyek szerint a Land lemondana azon díjak neki járó részének beszedéséről, amelyeket a köztisztviselő közjegyzők a 69/335 irányelv hatálya alá eső jogügyletek közokiratba foglalásáért számítanak fel, a változtatás még nem történt meg. Ebből következik, hogy a második előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés tárgyát képező jogi keret hipotetikus.

35 Következésképpen meg kell állapítani, hogy ez a kérdés nem elfogadható.

Az első kérdésről

36 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a 69/335 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azok a díjak, amelyeket a köztisztviselő közjegyző az ezen irányelv hatálya alá tartozó jogügyletet rögzítő közokirat szerkesztéséért felszámít, adónak minősülnek az irányelv értelmében, ha az alkalmazandó nemzeti jogszabályok szerint egyrészt nem kizárólag köztisztviselő közjegyzők tevékenykedhetnek közjegyzőként, és a közjegyzők saját maguk az érintett díjak hitelezői, másrészt pedig a köztisztviselő közjegyzők ezen díjak egy részét kötelesek kifizetni az államnak, amely ezeket a bevételeket saját feladatai finanszírozására fordítja.

37 E kérdés hatékony megválaszolásához emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a Gründerzentrum-ügyben hozott, fent hivatkozott végzésének 34. pontjában kifejtette: a 69/335 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az ezen irányelv hatálya alá eső jogügyleteket rögzítő közokiratok szerkesztéséért felszámított díjak az említett irányelv értelmében adónak minősülnek az Oberlandesgerichtsbezirk Karlsruhe területén hatályoshoz hasonló rendszerben, ahol a közjegyzők köztisztviselők, és a díjak egy része az őket foglalkoztató államhoz folyik be, amely ezen bevételeket saját feladatai finanszírozására fordítja.

38 Mivel az alapeljárásban kérdéses rendszer nagy vonalakban megfelel a Gründerzentrum ügyben hozott, fent hivatkozott végzésben tárgyaltaknak, azt kell megvizsgálni, hogy a jelen ügyben előterjesztett kérdés tekintetében az említett végzésben adottól eltérő választ eredményeznek-e az Oberlandesgerichtsbezirk Karlsruhe és az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén érvényesülő rendszerek közötti különbségek, amelyekre a kérdést előterjesztő bíróság utal.

39 Ami az első érvet illeti, miszerint az alapeljárásban kérdéses díjak nem feltétlenül folynak be az államhoz, mivel a köztisztviselő közjegyzők mellett szabadfoglalkozásúak vagy ügyvéd-közjegyzők is tevékenykedhetnek, a Gründerzentrum-ügyben hozott, fent hivatkozott végzés 13. pontjából az tűnik ki, hogy az a rendszer, amely a kérdéses ügyben az előzetes döntéshozatal tárgyát képezte hasonló volt, hiszen mindkét rendszer szerint közokirat szerkesztése végett bárki bármelyik — akár köztisztviselő, akár szabadfoglalkozású — közjegyzőhöz fordulhat, aki Németország területén tevékenykedik, és az ily módon elkészített okiratokat egész Németországban el kell ismerni.

40 Ebből következik, hogy az előterjesztő bíróság első érve nem igazolja az alapeljárásban érintett rendszernek a Gründerzentrum-ügyben hozott, fent hivatkozott végzésben foglaltaktól eltérő megítélését.

41 Ami másrészről azt a körülményt illeti, hogy az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén tevékenykedő köztisztviselő közjegyzők — az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén tevényekedő kollégáikkal ellentétben — saját maguk a kérdéses díjak hitelezői, a főtanácsnok indítványának 40. pontja szerinti érvelésnek megfelelően arra kell felhívni a figyelmet, hogy a köztisztviselő közjegyzők által a 69/335 irányelv hatálya alá tartozó jogügylet tekintetében kiszabott díjak az állandó ítélkezési gyakorlat szerint akkor minősülnek ezen irányelv értelménben adónak, ha — akár csak részben — a köztisztviselő közjegyzőket foglalkoztató államhoz kerülnek, amely ezeket a bevételeket a saját feladatainak finanszírozására fordítja (lásd különösen a C-56/98. sz., Modelo-ügyben [ún. „Modelo I"-ügy] 1999. szeptember 29-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-6427. o.] 23. pontját, a C-19/99. sz., Modelo-ügyben [ún. „Modelo II"-ügy] 2000. szeptember 21-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-7213. o.] 23. pontját, valamint a Gründerzentrum-ügyben hozott, fent hivatkozott végzés 34. pontját).

42 Ebből az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a 69/335 irányelv szempontjából az adóként való minősítés nem a díjak beszedőinek vagy azok közvetlen jogosultjainak

a személyétől függ, hanem attól, hogy a díjak végül kihez kerülnek. Így a fent hivatkozott „Modelo I"-, „Modelo II"- és Gründerzentrum-ügyekben a díjakat először köztisztviselő közjegyzők szedték be, és a díjak második lépésként kerültek a közjegyzőket foglalkoztató államhoz. A 69/335 irányelv szerint történő minősítés tekintetében ez a kifizetés és a nevezett díjak — vagy egy részük — felhasználása az irányadó.

43 Noha az alapeljárásban a köztisztviselő közjegyzők az érintett díjak hitelezői, ők kötelesek ezen díjak egy részét az államnak jutatni, amelynek ők alárendeltjei, és amely ezen összegeket saját feladatai finanszírozására fordítja.

44 Ebből következik, hogy az Oberlandesgerichtsbezirk Stuttgart területén érvényesülő szabályozás e tekintetben sem különbözik attól, mint amelyről a Bíróság a Gründerzentrum-ügyben határozott.

45 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 69/335 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy annak értelmében adónak minősülnek azok a díjak, amelyeket a köztisztviselő közjegyző az ezen irányelv hatálya alá tartozó jogügyletet rögzítő közokirat szerkesztéséért számít fel, ha az alkalmazandó nemzeti jogszabályok szerint egyrészt nem kizárólag

köztisztviselő közjegyzők tevékenykedhetnek közjegyzőként, és a közjegyzők saját maguk az érintett díjak hitelezői, másrészt pedig a köztisztviselő közjegyzők ezen díjak egy részét kötelesek kifizetni az államnak, amely ezeket a bevételeket a saját feladatai finanszírozására fordítja.

A költségekről

46 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

Az 1985. június 10-i 85/303/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a tőkeemelést terhelő közvetett adókról szóló, 1969. július 17-i 69/335/EGK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy annak értelmében adónak minősülnek azok a díjak, amelyeket a köztisztviselő közjegyző az ezen irányelv hatálya alá tartozó jogügyletet rögzítő közokirat szerkesztéséért számít fel, ha az alkalmazandó nemzeti jogszabályok szerint egyrészt nem kizárólag köztisztviselő közjegyzők tevékenykedhetnek közjegyzőként, és a közjegyzők saját maguk az érintett díjak hitelezői, másrészt pedig a köztisztviselő közjegyzők ezen díjak egy részét kötelesek kifizetni az államnak, amely ezeket a bevételeket a saját feladatai finanszírozására fordítja.

Aláírások